

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 9395/2025
18.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле-противтужене АА из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Драган Јаћимовић, адвокат из ..., против туженог-противтужиоца ББ из ..., Општина ..., чији је пуномоћник Драгана Срећковић, адвокат из ..., по тужби и противтужби ради развода брака, вршења родитељског права, начина уређивања личних односа и издржавања, одлучујући о ревизији туженог-противтужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 83/25 од 04.03.2025. године, у седници одржаној 18.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог-противтужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 83/25 од 04.03.2025. године у ставу првом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Аранђеловцу П2 76/23 од 03.10.2024. године, ставом првим изреке, разведен је брак парничних странака који је закључен 31.05.2015. године у Аранђеловцу и уписан у Матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Аранђеловац под бројем .. за 2015. годину, а на основу члана 41. Породичног закона. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и малолетна деца ВВ рођен ..2011. године, ГГ рођен ..2014. године и ДД рођен ...2019. године су поверена тужилци као мајци на самостално вршење родитељског права и утврђено је да је пребивалиште малолетне деце на њеној адреси. Ставом трећим изреке, уређени су лични односи малолетне деце и туженог као оца, на начин што ће деца као минимум код оца проводити сваку другу суботу од 10,00 часова до недеље до 19,00 часова, седам дана зимског распуста и двадесет дана летњег распуста у континуитету (у време очевог колективног годишњег одмора), с тим што се у време модела континуитета не примењује модел викендом, малолетна деца ће код оца проводити и очеву крсну славу и са оцем ће имати телефонске контакте сваког дана једном дневно у трајању од око 15 минута на број телефона мајке, а наизменично ће код родитеља проводити своје рођендане и верске празнике Божић и Ускрс, све под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле и обавезан

тужени као отац да на име свог дела доприноса за издржавање малолетне деце плаћа месечне износе од по 12.000,00 динара за свако дете, од 1-ог до 5-ог у месецу за текући месец, почев од дана доношења одлуке 03.10.2024. године па убудуће док за то постоје законски услови, на начин што ће наведене износе уплаћивати на рачун тужиле као законског заступника малолетне деце, док је одбијен као неоснован део тужбени захтев тужиле у делу преко досуђених по 12.000,00 динара месечно до тражених по 15.000,00 динара месечно за свако дете. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован противтужбени захтев којим је тужени тражио да заједничка малолетна деца ВВ, ГГ и ДД буду поверена њему као оцу на самостално вршење родитељског права, а да се контакт између малолетне деце и тужиле као мајке уреди на начин да тужиле узима децу испред куће оца сваког другог викенда од петка у 18,00 часова до недеље у 18,00 часова, да тужиле за време зимског годишњег одмора проводи са децом десет дана, а за време летњег годишњег одмора двадесет дана у континуитету, да са децом проводи дан њене крсне славе и сваки други верски и државни празник, као и сваки други рођендан деце и да децу враћа на адресу оца, а да по основу своје законске обавезе издржавања малолетне децу плаћа месечно укупно 50% од своје месечне зараде коју остварује код „ЂБ“ д.о.о. Аранђеловац, почев од 01.05.2023. године па док та обавеза по закону траје или док судском одлуком не буде измењена, уплатом на текући рачун туженог. Ставом шестим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 83/25 од 04.03.2025. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба туженог-противтужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу другом и петом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу трећем, усвајајућем делу става четвртог и у ставу шестом изреке и предмет у укинutom делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у потврђујућем делу (став први изреке), тужени-противтужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23-др.закон) у вези са чланом 202. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/2005...6/2015) и нашао да је ревизија неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док битна повреда поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП на коју се описно указује ревизијом не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 1 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке (у даљем тексту: тужиле и тужени) су закључиле брак 31.05.2015. године у Аранђеловцу и њихови брачни односи су поремећени до те мере да је њихова заједница живота фактички прекинута и више се не остварује сврха брака. Парничне странке имају троје малолетне деце и то синове ВВ рођеног ...2011. године, ГГ рођеног ...2014. године и ДД рођеног ...2019. године. Из извештаја Центра за социјални рад у Аранђеловцу од 11.08.2023. године, произилази да је мишљење овог органа старатељства да је у најбољем интересу малолетне деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права и да

њихово пребивалиште буде на адреси пребивалишта мајке, а да се лични односи малолетне деце и туженог одвијају према моделу виђања који је усвојен у ставу трећем изреке првостепене пресуде, с обзиром да странке у току поступка нису истакле примедбе да такав модел не функционише јер је исти модел одређен и решењем о привременој мери П2 76/23 од 30.08.2023. године. Месечне потребе сваког детета понаособ износе од 20.000,00 до 25.000,00 динара, а што обухвата трошкове исхране, одеће, обуће, хигијене, део трошкова становања који пада на децу, трошкове школских и ваншколских активности, рекреативне наставе, екскурзије, излета, летовања, зимовања и забаве. Према извештају послодавца туженог „ЕЕ“ ДОО ..., његова просечна месечна зарада износи 71.937,63 динара и тужени нема законску обавезу издржавања других лица. Тужиља је запослена у штампарији „ББ“ ДОО у Аранђеловцу и месечни просек њене зараде је 67.330,00 динара. У току поступка, првостепени суд је укинуо своје решење од 22.02.2024. године којим је било одређено вештачење од стране Института за ментално здравље Београда, будући да се ова установа изјаснила да у складу са својим Правилником о вештачењима врши само процену родитељске подобности и капацитета, али без изјашњавања о томе којем родитељу треба доделити старатељство над децом и без изјашњавања о моделу уређења личних односа деце и родитеља, након чега пуномоћник туженог није поступио по налогу суда и другачије определио задатак вештачења, нити је од стране туженог уплаћен предужам за трошкове вештачења.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, које је другостепени суд прихватио као правилно и потпуно, првостепени суд је применом члана 41. Породичног закона развео брак парничних странака, применом члана 6, 61, 77. и 270. Породичног закона и члана 3. и 6. Конвенције о правима детета је одлучио да се малолетна деца странака повере мајци на самостално вршење родитељског права и одредио модел одржавања личних контаката деца са оцем који је предложен од стране надлежног центра за социјални рад као органа старатељства. Висину доприноса туженог у издржавању малолетне деце првостепени суд је утврдио применом члана 73, 154, 160. до 163. Породичног закона, обавезујући туженог да за свако дете доприноси у издржавању месечним износом од по 12.000,00 динара, док је у преосталом делу одбио тужбени захтев тужиље као превисоко постављен и у целости је одбио противтужбени захтев туженог. Одлуку о поверавању малолетне деце мајци на самостално вршење родитељског права, уз истовремено одбијање захтева оца да се деца повере њему ради самосталног вршења родитељског права, првостепеног суда је засновано на стручном мишљењу које је дао тим надлежног Центра за социјални рад у Аранђеловцу, који је вршио процену родитељских капацитета и подобности парничних странака и нашао да је мајка подобнији родитељ да самостално врши родитељско право над малолетном децом и да је то у најбољем интересу сво троје децу. Прихватајући мишљење надлежног органа старатељства, првостепени суд је ставио ван снаге своје решење од 22.02.2024. године којим је одређено вештачење од стране Института за ментално здравље Београд, а које је предложио тужени са задатком да комисија вештака утврди најбољи интерес малолетне деце за поверавање и утврђивање родитељских капацитета оба родитеља. Како тужени није поступио по налогу суда из наведеног решења о вештачењу и није платио предужам потребан за трошкове вештачења, овај суд је ставио ван снаге решење о комисијском вештачењу, сматрајући да остали изведени докази у току поступка пружају довољно релевантних чињеница за одлучивање о вршењу родитељског права и прихватио мишљење надлежног органа старатељства да мајци треба поверити децу на самостално вршење родитељског права, посебно у ситуацији када деца и актуелно живе са њом.

Другостепени суд је у свему прихватио становиште и аргументацију првостепеног суда у погледу одлуке о поверавању малолетне деце парничних странака мајци као родитељу који ће самостално вршити родитељско право и са којим ће деца живети на њеној адреси пребивалишта, сматрајући да је оваква одлука, која се сад побија ревизијом, правилно заснована на стручном мишљењу органа старатељства и да није било потребно спровођење комисијског вештачења.

По оцени Врховног суда, побијана правноснажна одлука о вршењу родитељског права донета је правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана, прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере.

Ова обавеза преузета је и чланом 6. став 1. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/2005, 72/2011 и 6/2015), којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Према одредби члана 61. став 1. овог закона, дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи, док према одредби става 4. истог члана дете које је навршило 15. годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити о одржавању личних односа са родитељем са којим не живи. У спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета према одредби члана 266. став 1. Породичног закона., док је према одредбама члана 270. истог закона суд дужан да, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима.

Најбољи интерес детета је правни стандард који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности, а у сваком случају елементи за процену најбољег интереса детета обухватају, између осталог, мишљење детета, очување породичне средине и одржавање односа, али и здравље, брига, заштита и сигурност детета. Интерес малолетног детета је да се између њега и родитеља са којим не живи развије однос љубави, поверења, међусобног уважавања, привржености, поштовања личности и достојанства, па је стога свако дужан да се руководи тим интересом у свим активностима који се тичу детета (члан 6. став 1. Породичног закона). Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега цитираним одредбама Конвенције о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за његов правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Ова права

детета су у корелацији са обавезама родитеља да му обезбеде услове за остваривање тих права, у складу са својим могућностима.

Тужени изјављеном ревизијом оспорава правноснажну одлуку судова о поверавању малолетне деце странака мајци на самостално вршење родитељског права, сматрајући да оваква одлука није у најбољем интересу малолетне деце, посебно два старија сина који, по наводима ревидетна, желе да живе са њим, а не са мајком. Ревизијом се посебно оспорава одлука првостепеног суда да у доказном поступку не изводи доказ комисијским вештачењем који је предложио тужени.

По оцени Врховног суда, ревизијом се неосновано оспорава правилност примењеног материјалног права у тумачењу и примени правног стандарда најбољег интереса деце. Наиме, најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета, је правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања с обзиром на узраст, зрелост и емотивне потребе. Наводе ревидента да је суд погрешно ценио најбољи интерес малолетне деце јер није ценио њихове жеље и потребе, посебно најстаријег детета ВВ, те да је он компетентнији родитељ за самостално вршење родитељског права, Врховни суд не прихвата као основане. Ово из разлога што су нижестепени судови, образлажући донету одлуку о вршењу родитељског права, навели да су имали у виду узраст деце, али и чињеницу да је стручни тим надлежног Центра за социјални рад у Аранђеловцу, који је ради процене родитељских капацитета и подобности оба родитеља обавио интервју са децом и извршио опсервацију њиховог понашања како у домаћинству мајке тако и у домаћинству оца, након чега је дао јасно мишљење да је мајка тренутно подобнији родитељ да се самостално стара о свеукупним потребама сво троје деце и да није било никаквих индиција које би компромитовале њену родитељску подобност, нити адаптираност деце на самосталан живот са њом након фактичког прекида заједнице живота родитеља и пресељења са мајком у кућу њеног оца. Такође, по мишљењу овог органа старатељства, прибављеног у складу са чланом 270. Породичног закона, малолетна деца странака не треба да се раздвајају, односно у њиховом најбољем интересу је да живе сви заједно и да се ни једно дете не издваја, што је актуелна ситуација са најстаријим сином који је, по мишљењу овог органа, оптерећен породичним релацијама.

Ревизијске наводе којима се критикује поступање првостепеног суда у вођењу доказног поступка у смислу да је одбио предлог за извођење доказа комисијским вештачењем на околност родитељских капацитета парничних странака, односно да је ставио ван снаге своје претходно решење којом је одредио ово вештачења од стране Института за ментално здравље у Београду, Врховни суд цени као неосноване будући да је првостепени суд дао јасне и на закону засноване разлоге за овакву одлуку (која одлука је процесно-правне природе и односи се на руковођења главном расправом). При томе, ради се о понављању навода које је тужени истицао и у жалби на првостепену пресуду, а на које се другостепени суд изјаснио тако да је прибављање стручног мишења надлежног орагана старатељста на околност родитељске компетенције парничних странака довољно за одлучивање, а да би извођење доказа вештачењем у ситуацији када тужени није поступио по налогу суда и уплатио предујам за трошкове вештачења непотребно пролонгирало поступак одлучивања о вршењу родитељског права који је по закону хитан, које образложење у целисти прихвата и ревизијски суд.

Ревизијски наводи о евентуалном насилном понашању оца тужиље према малолетној деци странака као разлог због чега треба да буду поверена оцу не могу бити предмет разматрања у овом поступку, већ евентуалног неког другог судског поступка или поступка пред другим надлежим органом у коме би се расправљало и одлучивало о евентуалном насиљу у породици.

У конкретном случају, Врховни суд налази да је донета правилна одлука о вршењу родитељског права која је у сваком случају подложна измени у случају да се промене околности којима се суд руководио приликом одлучивања.

Са изнетих разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**